

09.07.2020

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**9 Temmuz 2020
Perşembe**

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

9 Temmuz 2020 Perşembe

YASAMA BÖLÜMÜ

TBMM KARARLARI

1246 Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına Tekirdağ Milletvekili Mustafa ŞENTOP'un Seçildiğine Dair Karar

1247 Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı Üyelikleri İçin Yapılan Seçime Dair Karar

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Esaslar (Karar Sayısı: 2727)

— Türk Uluslararası Gemi Siciline ve Milli Gemi Siciline Kayıtlı, Kabotaj Hattında Münhasıran Yük ve Yolcu Taşıyan Gemilere, Ticari Yatlara, Hizmet ve Balıkçı Gemilerine Verilecek Yakıtın Özel Tüketim Vergisi Tutarının Sıfıra İndirilmesine İlişkin 1/7/2003 Tarihli ve 2003/5868 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararının Eki Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2728)

ATAMA KARARLARI

— Cumhurbaşkanlığı Tarafından Yapılan Atamalar Hakkında Kararlar (Karar: 2020/342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351)

YÖNETMELİKLER

— Dernekler Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Düşey Engel Verilerini Toplama ve Sunma Yönetmeliği

— Tüketici Hakem Heyetleri Bilirkişilik Yönetmeliği

— Tüketici Hakem Heyetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği

— Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞ

— Yapı Denetim Kuruluşları ile Laboratuvarların Faaliyetlerinin Denetlenmesi, İdari Müeyyide Uygulanması ve İdari Para Cezalarının Tahsil Edilmesinin Usûl ve Esaslarına Dair Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

— Anayasa Mahkemesinin 2/6/2020 Tarihli ve 2020/7458 Başvuru Numaralı Kararı

Süt üreticileri fiyatlarda yeniden düzenleme istiyor

Türkiye Süt Üreticileri Merkez Birliği Başkanı Tefvik Keskin, "Sektörümüzün tüm otoritelerine, özellikle Gıda Komitesine sesleniyorum, süt üreticileri olarak ürettiğimiz sütümüze zam istiyoruz." dedi.

Türkiye Süt Üreticileri Merkez Birliği Başkanı Tefvik Keskin, yem sanayisi ile sütü işleyen ve mamul haline getiren süt firmalarının raf fiyatlarında artış yaptığını belirterek, "Buradan sektörümüzün tüm otoritelerine, özellikle Gıda Komitesine sesleniyorum, süt üreticileri olarak ürettiğimiz sütümüze zam istiyoruz." dedi.

Keskin, bu yılın ocak-mart döneminde süt ve besi yem fiyatlarının artış gösterdiğini belirtti.

Süt üreticileri olarak, COVID-19 salgını ve zamlara rağmen süt üretimine ara vermeden devam ettiklerini dile getiren Keskin, çiftçilerin ve üreticilerin, tüketicilerin ihtiyaçlarını büyük emek ve mücadeleyle karşıladıklarını söyledi.

Keskin, normalleşme sürecine girildiğini, süt üreticilerinin artan girdi maliyetlerine karşılık artık ayakta durmakta zorluk çektiğini dile getirdi.

"Süt üreticileri, fedakarlıklarla, süt fiyat artışını fazlasıyla hak ettiler"

Üreticilerin artan yem ve girdi maliyetlerini karşısında zam beklentilerinin haksız olmadığını belirten Keskin, devam etti:

"Herkesin takdir edeceği gibi ülkemizin süt üreticileri, yaptıkları fedakarlıklarla, süt fiyat artışını fazlasıyla hak ettiler. Yem sanayisi ile sütü işleyen ve mamul haline getiren süt firmaları raf fiyatlarında artış yaparken ve karlılık oranlarını artırırken, üreticilerimizin kıymetle ve inanılmaz zorlu mücadeleyle ürettikleri sütü değer fiyatından satamaması oldukça üzücü. Buradan sektörümüzün tüm otoritelerine, özellikle Gıda Komitesine sesleniyorum, süt üreticileri olarak ürettiğimiz sütünümüze zam istiyoruz. Üretimde maliyetleri düşürecek tedbirlerin alınması ve süt üretiminin büyük çoğunluğunu gerçekleştiren küçük aile işletmelerimizin durumlarının göz önüne alınarak süt fiyatlarının yeniden düzenlenmesini tüm süt üreticilerimiz adına talep ediyoruz."

"Yem desteği üreticileri rahatlattı"

Keskin, yem fiyatlarının yükselmesiyle süt üreticisine ve besicilere destek olmak için Tarım ve Orman Bakanlığının hayvan başına 65 lira yem desteği verdiğiine işaret etti ve, "Küçük aile işletmelerimiz ve üreticilerimiz bu yem desteğiyle bir nebze rahatlamıştır. Ayrıca dört ay boyunca süt teşvik primlerinin 5 kuruş artışla ödenmesi üretim yapmamıza yardımcı olmuş ve üreticilerimizi zor günlerde mutlu etmiştir. Sayın Bakanımıza üreticilerimizin zor gününde yanında oldukları için ve desteklerinden dolayı teşekkürlerimizi sunuyoruz." dedi.

İnternet satışı için KOBİ'lere TOBB ve Trendyol'dan çağrı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ile Trendyol, daha çok sayıda KOBİ'nin e-ticarete başlamasını sağlamak için "Trendyol ile İşini Büyüt" KOBİ destek programını başlattı. İşbirliği kapsamında Trendyol'da satıcı olmak için ilk defa programa özel referans koduyla başvuran tüm şirketler, bir ay süreyle 30 bin liraya kadar sıfır komisyonla satış yapabilecek. Trendyol'un açıklamasına göre, TOBB ve Trendyol'un başlattığı programla KOBİ'lerin milyonlarca müşteriye ulaşarak işlerini büyütme hedefleniyor. Program kapsamında KOBİ'ler için Trendyol'da nasıl satış yapılacağı anlatılacağı çevrimiçi eğitimler düzenlenecek. Destek programından yararlanmak için başvuran oda ve borsa üyesi şirketler, bir ay süreyle, 30 bin liraya kadar, sıfır komisyonla Trendyol'da satış yapabilecek. Bir aylık süre satıcı platformda ürünlerini satışa hazır hale getirdikten sonra başlayacak.

e-ticaretin püf noktalarını anlatacağız

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, e-ticaretle milyonlara ulaşma fırsatını iyi değerlendiren işletmelerin gelecek dönemin kazananları olacağını belirterek, şu açıklamalarda bulundu: "Trendyol ile başlattığımız bu destek programıyla oda ve borsa üyelerimize e-ticaretin püf noktalarını öğreteceğiz ve KOBİ'lerin e-ticarete sıfır maliyetle başlamasını sağlayacağız. Ticaret Bakanımız Ruhsar Pekcan ile e-ticaret platformlarını KOBİ'lere destek olmaya çağırmiştık. Bu çağrımıza karşılık veren Trendyol'u kutluyorum. İnternette satılabilecek ürünü olan tüm işletmelerimizi bu fırsatı değerlendirmeye çağırıyorum."

Albayrak: Bankaların vatandaşlara desteği büyümemize ivme katacak

Hazine ve Maliye Bakanı Albayrak, "Türkiye kalkınma hedeflerine emin adımlarla ilerlerken bankalarımızın vatandaşlarımıza olan desteği büyümemize ivme katacaktır" dedi.

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, Twitter hesabından paylaştığı mesajında, BDDK'nin, banka ve banka dışı mali kuruluşlara normalleşme döneminde bireysel ve ticari müşterilere kolaylık sağlamaları konusundaki kararlarını değerlendirdi.

Türkiye'nin dünyadaki örneklere kıyasla çok güzel bir sınav vermeye devam ettiğini belirten Albayrak, "İyi günde sürdürdüğümüz birlik ve beraberliği zor zamanlarda sürdürme vakti. Türkiye kalkınma hedeflerine emin adımlarla ilerlerken bankalarımızın vatandaşlarımıza olan desteği büyümemize ivme katacaktır." ifadesini kullandı.

İhracat ikliminde 'V' tipi toparlanma

İSO Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi, haziran ayında güçlü bir artışla 47,5 düzeyinde çıktı. Nisan ayında 19,1 ile tarihi dip seviyeleri gördükten sonra mayısta hızlı bir toparlanma kaydeden endeks, böylece haziran ayındaki performans ile salgın öncesi seviyelere geri döndü.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi, haziran ayında güçlü bir artışla 47,5 düzeyinde gerçekleşti. İSO Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi, haziran ayında güçlü bir artışla 47,5 düzeyinde çıktı.

Nisan ayında 19,1 ile tarihi dip seviyeleri gördükten sonra mayısta hızlı bir toparlanma kaydeden endeks, böylece haziran ayındaki performans ile salgın öncesi seviyelere geri döndü. Dünyada birçok pazarda Covid-19 kaynaklı sokağa çıkma kısıtlamalarının gevşetilmesine bağlı olarak başlayan toparlanma ile endeks, son dört ayın en yüksek düzeyinde kaydedildi.

Türkiye imalat sektörünün ana ihracat pazarlarındaki faaliyet koşullarını ölçen İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi, Türk ihracatçıların talep koşullarındaki daralmanın sonuna yaklaşıldığına işaret etti.

Türk imalat sektörü ihracatının yaklaşık yüzde 26'sını oluşturan Almanya, Birleşik Krallık, İtalya ve İspanya'da üretimdeki daralmalar çok daha düşük oranlarda gerçekleşirken, yine ekonomik aktivitede ana ihracat pazarları arasındaki Fransa son dört ayın, BAE de son altı ayın ilk artışını sergiledi. ABD'de de ekonomik aktivitedeki gerileme üst üste ikinci ay belirgin şekilde hız kesti.

Dört büyük ihracat pazarındaki daralma düşük oldu

Genel olarak, PMI anketleri Türk imalat sektörü ihracatının yaklaşık yüzde 9'unu oluşturan pazarlarda aktivite artışları olduğuna işaret etti. Diğer pazarlarda ise, bazılarında belirgin şekilde olmak üzere, daralma hız kesti. Avrupa'da sokağa çıkma kısıtlamalarının gevşetilmeye devam etmesi ve ekonomik koşulların normale yaklaşması sonucu Türk imalat sektörü ihracatının yaklaşık yüzde 26'sını oluşturan Almanya, Birleşik Krallık, İtalya ve İspanya'da üretimdeki daralmalar çok daha düşük oranlarda gerçekleşti. Daralmanın şubattan beri en ılımlı düzeyde gerçekleştiği ABD'de de ekonomik aktivitedeki gerileme üst üste ikinci ay belirgin şekilde hız kesti.

Birçok ekonomide toparlanmanın devam ettiği görülürken diğerlerinin haziran itibarıyla halen salgından olumsuz etkilendiği ve aktivitede sert daralma yaşamaya devam ettiği gözlemlendi. Haziranda üretimdeki en yüksek oranlı düşüşler Endonezya,

09.07.2020

Meksika ve Mozambik'te gerçekleşti. Ancak bu ekonomiler, Türk imalat ihracatına yönelik toplam talebin çok küçük bir kısmını oluşturuyor.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İhracat İklimi Endeksi hakkında değerlendirmede bulunan IHS Markit Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları söyledi: "Covid-19 kaynaklı daralmanın en sert kısmının geride kaldığı net bir şekilde hissedilirken, firmaların yeniden büyümeye geçişi değerlendirmeye başlayabilecekleri görülüyor. Temel ihracat pazarlarının ya hızlı bir şekilde genişleme bölgesine geçmesi ya da dengelenmeye çok daha yakın hale gelmesi, Türk imalat sektörü ihracatçıları için pozitif bir gelişme oldu. Salgınin yeniden hızlı bir şekilde yayılmaması halinde yılın ikinci yarısında ihracat talebinin belirgin bir şekilde toparlanma yoluna girmesi söz konusu olabilir."

Borsada yabancı payı, 16 yıl sonra %50'nin altında!

Kamu borçlanma kağıtlarındaki payını rekor düşük seviyeye çeken yabancı yatırımcı, borsada da ağırlığını yerliye bıraktı.

Borsa İstanbul'da yerli yatırımcının ağırlığı giderek artarken yabancı yatırımcının da çıkışı sürüyor. Borsa İstanbul'da yabancıların payı yüzde 49,82 ile 18 Mayıs 2004 tarihindeki seviyeye döndü. Yerli yatırımcı da yüzde 50,17 pay ile borsanın yeni hakimi oldu. Önceki gün Borsa İstanbul'da 47.4 milyar liralık işlem hacmi ve 11.6 milyarlık işlem miktarı ile kırılan rekor ise yerli yatırımcıyla geldi. Borsa İstanbul da 120 bin seviyesini geçerek 21 Ocak'ta gördüğü tarihi en yüksek seviyelerine yaklaştı. Bu arada Borsa İstanbul endekslerinden iki sıfır atılması da 27 Temmuz'da gerçekleşecek.

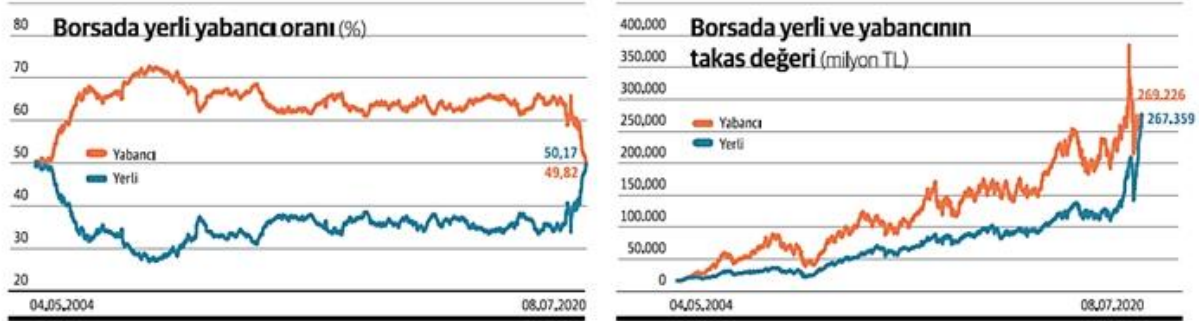
Yabancı yatırımcının Türkiye sermaye piyasalarından çıkışı sürüyor. Yılın ilk 5 ayında Hazine tahvillerinde 40 milyar liralık satış yapan yabancıların iç borç stokundaki payı mayıs sonu itibarıyla yüzde 4,3 ile şimdiye kadarki en düşük düzeyine inmişti. Borsa İstanbul'da da aynı döngü gerçekleşiyor. İlk 5 ayda 4.2 milyar dolarlık satış yapan yabancı yatırımcı haziran ayında sadece 78.6 milyon dolarlık alım yapmışlardı. Temmuz ayında da yabancıların satış grafiği devam etti ve artık yabancı yatırımcının payı yüzde 50'nin altına indi. 23 Ocak'ta ise yabancıların borsadaki payı yüzde 65,79

seviyesindeydi. Yabancıların payının en yüksek olduğu tarih ise Kasım 2007'deki yüzde 72,3 seviyesiydi.

Yerli ve yabancı yatırımcının takaslarındaki hisselerin piyasa değerini gösteren takas değerlerinde de yerli yatırımcı öne çıkıyor. Borsa İstanbul verilerine göre yabancı yatırımcının takas değeri 267 milyar 359 milyon lira olurken yerli yatırımcının takas değeri ise 269 milyar 226 milyon liraya yükseldi.

Borsada yıllardır alışlagelen yabancıların yüzde 60 seviyesinde payı olur ve işlem hacminde ise yerli yatırımcı öne çıkardı. Bu durumu analistler yerlinin kısa vadeli günlük, haftalık alım satım yapması olarak yorumlarken yabancı yatırımcının ise daha uzun vadeli baktığını belirtiyordu. Şu anda analistlere göre hala daha yerli yatırımcı kısa vadeli hareket etmeyi sürdürüyor.

Ve elbette yerli yatırımcı Borsa İstanbul'a gelmeye devam ediyor. Haziranda yavaşlansa da 51 bin 496 yeni yatırımcı borsaya girdi. Türkiye İstatistik Kurumu verileri de haziran ayında en yüksek reel getiriye Borsa İstanbul BIST 100 endeksinin verdiğini gösteriyor. TÜİK'in, Finansal Yatırım Araçlarının Reel Getiri Oranlarını bültenine göre en yüksek aylık reel getiri, yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE) ile indirgenildiğinde yüzde 9,90, tüketici fiyat endeksi (TÜFE) ile indirgenildiğinde ise yüzde 9,42 oranlarıyla BIST 100 endeksinde gerçekleşti.

"Yabancıların oynaklık yaratması istenmiyor"

TOBB ETÜ Öğretim Üyesi Atılım Murat, yabancıların Mart 2019'dan beri Türkiye'den çıktığını belirterek, şu değerlendirmeyi yaptı: O dönem onların swap nedeniyle darbe yiyip çıktığı bir dönemdi. 16 aydır çıkıyorlar, payları yüzde 65'lerden yüzde 50'nin altına indi. Yabancı sattıkça bireysel emeklilik fonları aldı, yatırım fonları aldı. Yani yabancı sattı, yerli aldı. Yabancıların TL cinsi varlıklarda oynaklık yaratması sert fiyat hareketlerine yol açmaları istenmiyor. Onun için de gitmek isteyene kal denmiyor. Yerli yabancı ağırlığı dengelendiği için yabancıların oynama şansı kalmadı. DİBS'teki ağırlığı yüzde 4'lere düştü. Dolar/ TL'de spekülasyon yapamıyorlar. Şimdi hisse senetlerinde de dengelenme yaşandı. Manevra alanları kalmadı. Zaten ekonomi

yönetiminin de isteği buldu. Ekonomi yönetimi amacına ulaşmış oldu.” Öte yandan yabancı çıkışının piyasalarda oynaklığı daha çok artırma tehlikesi yarattığı da iddia ediliyor. Türkiye'nin döviz rezervinin az olduğu 30 milyar dolarlık yabancı varlıklarının çıkışının daha çok piyasaları dalgalandırabileceği iddia ediliyor.

"Yerli ya da yabancı ağırlığı sağlıklı değil"

Ata Yatırım Genel Müdür Yardımcısı Cemal Demirtaş son dönemde düşük faizler, dövize ve altın alımına getirilen vergiler pandemi döneminin de etkisiyle hisse senedine olan ilgiyi arttırdığını belirterek şunları söyledi: “Ayrıca yerli emeklilik fonlarında oluşan kaynakları da hisse senedi piyasalarına yönlendirmiş olmaları da yerli ilgisini artırdı. Önümüzdeki dönemde yerli yabancı dengesini 50-50 seviyelerinde kalmasını sağlıklı görüyoruz. Fakat sadece yerli ya da sadece yabancı ağırlıklı piyasaların sağlıklı olmayacağını, borsanın gelişiminin de yabancı ilgisinin yeniden artmasıyla mümkün olabileceğini düşünüyoruz.”

Yerli malı belgesi haziranda sıçrama yaptı

TOBB tarafından verilen yerli malı belgesi sayısı haziran ayında, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 51,8 artarak bin 510'a yükseldi. Yılın ilk yarısında ise yerli malı belgesi sayısı yüzde 6,47 artarak 7 bin 917'ye çıktı. Yeni bir ürün üreten işyerlerine yönelik bilgileri içeren sanayi kapasite raporlarında da aylık bazda benzer performans gözlemlendi. Aylık bazda sanayi kapasite raporu alan firma sayısı yüzde 37 artarak 3 bin 552'ye yükseldi. Buna karşılık Ocak-Haziran döneminde kapasite raporu sayısı yüzde 5,5 azalarak 20 bin 216'ya geriledi.

Konya 89 belge ile üçüncü

COVID-19'un ekonomiye etkisi sanayi için iki önemli gösterge olan kapasite raporları ve yerli malı belgelerinde de kendisini gösterdi. Özellikle kamu alımlarında yerli ürünlere fiyat avantajı sağlanmasını öngören mevzuatın ardından önemli hale gelen Yerli Malı Belgesi, Mart ayında en yüksek noktayı gördükten sonra Nisan ve Mayıs aylarında hızla inişe geçti. Çarkların dönmeye başladığı Haziran'da ise yeniden yükseldi.

Şubat'ta bin 171 yerli malı belgesi onaylanırken, Mart'ta bin 764 belge verildi. Belge sayısı Nisan'da bin 41, Mayıs'ta ise bin 104 oldu. Haziran ayında ise Yerli Malı Belgesi sayısı önceki yılın aynı ayına göre yüzde 51.8 gibi yüksek oranlı artışla bin 510'a çıktı.

Birçok istatistikte olduğu gibi Yerli Malı Belgesinde de İstanbul ön sırada yer aldı. İstanbul 312 belge ile ilk sıradayken, bunu 273 ile Ankara, 89 ile Konya, 61 ile Kocaeli ve 60 belge ile Adana takip etti. 2020 yılının ilk yarısında Yerli Malı Belgesi sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 6.4'lük artışla 7 bin 443'ten 7 bin 917'ye çıktı.

Cari dengenin 2020 sonunda 18 milyar dolar açık vermesi bekleniyor

Reuters yayınladı

CARİ DENGENİN 2020 SONUNDA 18 MİLYAR DOLAR AÇIK VERMESİ BEKLENİYOR

Corona virüsü salgınının ihracat ve turizm gelirlerinde sert düşüşe neden olması Mart ve Nisan'da cari işlemler dengesini olumsuz etkilerken, cari dengenin Mayıs ayında 4 milyar dolar açık vermesi bekleniyor. Yıl sonunda ise açığın 18 milyar dolar seviyesine yükselmesi öngörülüyor.

Reuters'ın toplam 12 kurumun katılımı ile gerçekleştirdiği ankette yıl sonu beklentileri geçen ay yapılan ankette 7.8 milyar dolar açık seviyesindeyken son ankette belirgin bir yukarı yönlü revizyonla açık beklentisi 18 milyar dolara yükseldi.

Revizyonda turizmin zayıf seyri, küresel ekonomik aktivitenin ihracat artışını sınırlaması dikkat çekiyor. Emtia fiyatlarındaki yükseliş de sınırlı da olsa etkili.

"BOZULMA MART-NİSAN'DA HIZLANDI"

QNB Finansbank Ekonomisti Deniz Çiçek, geçen sene sonlarından itibaren cari dengenin tekrar bozulma eğilimine girdiğini belirterek, Mart ayı ile birlikte corona virüsü salgınının ihracat ve turizm gelirlerinde çok sert düşüşe neden olduğunu ve Mart ve Nisan'da cari işlemler dengesinde bozulmanın hızlandığını söyledi.

Mayıs verilerinin dış ticaret açığının geçen yılın aynı ayından 1.7 milyar dolar yüksek olduğunu gösterdiğini kaydeden Çiçek, "Turizmde de geçen senenin aynı ayında 2 milyar dolar olan net seyahat geliri bu sene olmayacak. Ayrıca bavul ticareti ve çeşitli hizmet gelirleri de gerileyeceğinden, Mayıs'ta cari işlemler dengesinin 3.9 milyar dolar açık vermesini bekliyoruz" dedi ve ekledi:

"Salgının dünyada yayılmaya devam etmesi ve seyahat kısıtlamalarının sürmesi turizmin görünümünü olumsuz etkiliyor. Öte yandan uygulanan makroekonomik teşvikler iç taleple birlikte ithalat talebini de destekliyor.

Bu gelişmeleri dikkate alarak, cari işlemler dengesinin yılsonunda 25 milyar dolar seviyelerine genişleyeceğini tahmin ediyoruz.”

AÇIK GEÇTİĞİMİZ KASIM'DA BAŞLAMIŞTI

Ödemeler dengesinin önemli bir bölümünü oluşturan dış ticaret açığı ise Mayıs'ta yıllık bazda %102.7 artarak 3.42 milyar dolara yükseldi.

Geçen yılın büyük bölümünde görülen cari işlemler fazlası ekonomik aktivitedeki toparlanma ile artan ithalatın etkisiyle Kasım itibarıyla yerini cari açığa bırakmıştı.

Ticaret Bakanlığı öncü verilerine göre, normalleşme sürecinin başlamasıyla beraber ihracat Haziran'da yaklaşık %16 artış gösterdi. Aynı dönemde ithalat artışı yaklaşık %8 ile daha sınırlı kaldı. Bu trendin ve normalleşme sürecinin takip eden aylarda da ne yönde gerçekleşeceği yakından izleniyor.

Mayıs 2018'de yıllık bazda \$52.4 milyar yükselen cari açık, TL'nin sert değer kaybı ile birlikte önce ciddi bir düşüş kaydetti daha sonra ise açık yerini fazlaya bıraktı. Cari fazla ise ekonomik toparlanmanın da etkisiyle bu yıla girerken yerini yeniden cari açığa bıraktı.

TL bu yıl da dolar karşısında yaklaşık %13 değer kaybı yaşadı. Bu kayıpta ödemeler dengesine ilişkin olası problemlere yönelik endişeler de etkili oldu. Ancak son dönemde bu endişeler küresel risk iştahındaki artışla gündeme daha az geliyor.

TCMB, Mayıs ayına ilişkin ödemeler dengesi istatistiklerini 13 Temmuz'da saat 1000'da açıklayacak.

Tek haneli enflasyon temel hedefimiz

DEVA Partisi Genel Başkanı Ali Babacan, partisinin genel merkez binasının dijital ortamda gerçekleştirilen açılışında yaptığı konuşmada 81 ilde ve 922 ilçede yepyeni bir teşkilat yapısını tuğla tuğla inşa ettiklerini söyledi. Gençlerden geleceğe umutla ve güvenle bakmalarını isteyen, bundan böyle ayrıştırıcı ve kutuplaştırıcı dilin kaybedeceğini, birleştirici siyasetin kazanacağını söyleyen Babacan, kuvvetler ayrılığı ve hukukun üstünlüğü esasına dayanan, özgürlükçü, katılımcı ve çoğulcu bir demokrasi hedeflediklerini kaydetti. Teknoloji geliştirmenin ön şartının gençlere özgür bir ortam sağlamak olduğunu kaydeden Babacan, "Ülkemizde şu anda teknolojiye karşı sansürlerle, kısıtlamalarla ve yasaklarla yaklaşan bir siyaset anlayışı var. Gençlerimiz dislike attı diye teknolojiye karşısına alan bir zihniyet var. Artık yaşlanmış olan siyaset dijital devrim içinde doğmuş olan gençlere parmak sallamakta. Sonuçta karşılaşılan tablo ise hızla artan genç işsizlik" dedi.

Üretken olmayan sektörler ile imar rantına dayalı bir büyüme yerine, başta sanayi olmak üzere üretken sektörlerde yatırım, üretim ve ihracat artışına öncelik veren bir modele geçmeyi hedeflediklerini belirten Babacan, "Enflasyonu tek haneye indirmek temel hedefimiz olacak" dedi. Deva Partisi olarak, güçlü bir ekonomi için, teşebbüs hürriyetini ve mülkiyet hakkını olmazsa olmaz koşullar olarak gördüklerini kaydeden Babacan, "Rekabeti bozan ve haksız kazançta yol açan kamu müdahalelerine karşıyız. Düzenleyici ve denetleyici kurumların bağımsız ve etkin çalıştığı bir piyasa ekonomisi anlayışını esas alacağız. Mali disiplin anlayışını kalıcı hale getirmek ve öngörülebilirliği arttırmak amacıyla, Mali Kural uygulamasını hayata geçireceğiz" dedi.

"Türkiye'nin kalkınmasında esas dayanağımız bu birleşik insan gücü olacak" diyen Babacan, "Şimdiye kadar ayrıştırılan farklı toplumsal grupların, bir araya gelip birlikte çalışmasından doğacak sinerjiyi hayal edebiliyor musunuz? İşte biz bu ülkeyi bu sinerjiyle ayağa kaldıracacağız" açıklamasını yaptı.

Barolara ilişkin kanun teklifi TBMM Genel Kurulunda

TBMM Genel Kurulunda, Avukatlık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlandı.

AK Parti ve MHP milletvekillerince hazırlanan Avukatlık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin görüşmelerine TBMM Genel Kurulunda başlandı.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçilmeden önce CHP Grup Başkanvekili Özgür Özel ve HDP Grup Başkanvekili Meral Danış Beştaş, düzenlemenin TBMM İçtüzüğü ve anayasaya aykırı bir şekilde görüşüldüğünü iddia ederek, usul tartışması açılmasını istedi.

AK Parti Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can, kanun teklifinin TBMM Adalet Komisyonuna zamanında sevk edildiğini, milletvekillerine verilen 48 saatlik sürenin de aşıldığını belirtti. Can, teklif görüşmelerinde İçtüzük ve Anayasa'ya aykırı bir durumun olmadığını belirtti.

Usul tartışmalarının ardından, teklifin tüm üzerindeki görüşmelere geçildi.

İYİ Parti Grup Başkanvekili Müsavat Dervişoğlu, "Teklif ile 2 bin avukatın bir araya gelmesiyle oluşacak her baro, belirli bir siyasal kampa dahil olacaktır. Ya da belirli ideolojik saiklerle hareket edecektir. Bu değişiklikle birlikte siyasallaşmış ve kamplaşmış yargı kurumu içinde bağımsız kalmayı başaramamış barolar da aynı çukurun içine sürüklenmektedir." dedi.

Müstakil ve siyasallaşmış baroların anayasaya aykırı olduğunu ileri süren Dervişoğlu, "Siyasilerin müdahil olduğu, bir telefon ile hukuka aykırı tutuklamaların yapıldığı, hukuka aykırı tahliyelerin gerçekleştiği, sokaktaki vatandaşın artık yargı erkine güven duymadığı, Türk adalet sistemi mevcut. Siyasallaşmış barolar, bu sistemde hakimlerin karar alma mekanizmalarını etkileyecek ve hakkaniyete uygun hüküm vermelerine engel olacaktır." değerlendirmesinde bulundu.

MHP Grup Başkanvekili Muhammed Levent Bülbül, çoklu baro ile barolara siyasetin karışacağını söyleyenleri hayretle izlediklerini belirterek, "Bunu söyleyenler, bugün özellikle 3 büyükşehir barosunun siyasi faaliyetten başka bir şey yapmadığını, milletimizin kaderini ilgilendiren meselelerde, milleti ve devleti ile beraber olmak yerine, karşısında saf tutanlarla beraber olduğunu görmezden gelmektedirler." diye konuştu.

Bülbül, bu yapıların, baroları muhalif örgütler olarak tanımladıklarını ve kendi düşünceleri dışındaki baroları "yandaş" olarak nitelendirdiklerini vurguladı.

Bu anlayışta olanların, baroların anayasayla ve kanunla belirlenen hak ve sorumluluklarını kabullenmediklerini belirten Bülbül, "Unutulmamalıdır ki bütün barolar anayasa, yasa, ilgili yönetmeliklere ve kamu kurum niteliğine uygun hareket etmek mecburiyetindedir. Hiçbir baro kendi hukukunu oluşturma, bunu uygulama imkanına sahip değildir ve olamayacaklardır." ifadesini kullandı.

Bülbül, teklifin, baroları daha demokratik zemine taşıyacağını, mesleki veya demokratik olarak himaye edilemeyecek derecede malul hale gelmiş olan 3 büyükşehir barosundaki durumu daha elverişli ve mesleğe daha fazla hizmet eder hale getireceğine inandıklarını vurguladı. Bülbül, Türkiye Barolar Birliğinde, büyüğünden küçüğüne bütün baroları etkin ve değerli kılacak demokratik bir yapının oluşmasını arzu ettiklerini, düzenlemeyle bunu hayata geçirmek istediklerini söyledi.

HDP Grup Başkanvekili Meral Danış Beştaş, baroların, "hala anayasa ve hukukun üstünlüğünü savunduğu için hedef alındığını" öne sürdü.

Baroların, "hukukun siyasetini" yaptığını dile getiren Beştaş, iktidarın, kendisine bağlı yeni barolar kuracağını savundu.

Beştaş, "İktidar 'Ben İstanbul, Ankara ve İzmir barosunda yönetimi ele geçiremiyorum, orada benden değil hak ve özgürlüklerden yana olanlar kazanıyor.' diyor. Delege sistemi değiştirilerek, Feyzioğlu ya devam ettirilecek ya da yeni Feyzioğlu bulunacak." dedi.

Çoklu baro sistemiyle yargının "her alandaki ayrımcı yaklaşımını avukata göre de yapacağını" öne süren Beştaş, "Barolar bağımsız olmalıdır. İktidar partisine sesleniyorum: Yol yakınken bu teklife 'evet' demeyin." diye konuştu.

CHP Grubu adına söz alan İstanbul Milletvekili Zeynel Emre, kişisel ihtiyaçlara göre değil ülkenin ihtiyaçlarına göre yasama yapılması gerektiğini söyledi.

"Türkiye ihtiyaç duyduğu için değil Erdoğan ihtiyaç duyduğu için yasa çıkarılıyor" iddiasında bulunan Emre, "Bu ülkede hukuk fakültesi dekanlarının yüzde 20'si hukukçu değil. Düzeltecekseniz eğitim sistemini düzeltin." dedi.

Türkiye'de bu düzenlemeyi isteyen baro başkanının olmadığını öne süren Emre, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Yargının üç unsuru var: Hakim, savcı, avukat. Şimdi siz üçüncüyü de ele geçirmeye çalışıyorsunuz. Siz kendinize dikensiz gül bahçesi yapmaya çalışıyorsunuz. Türkiye için yapmaya çalıştığınız hiçbir şey yok. Bu teklif geçtikten sonra AKP'li, CHP'li, HDP'li, MHP'li baro diyecekler, sonra sonra Alevi, Sünni baro diyecekler. Bu bölücülüktür. Ülke menfaatine bu kadar aykırı iş yapmayın."

"Barolar asla siyaset yapmıyor"

CHP Çanakkale Milletvekili Muharrem Erkek, bir ilde bir baro olması gerektiğini ifade ederek, "Çünkü kamu tüzel kişisi bölünmez. Anayasaya açıkça aykırı. O zaman İstanbul'da bazı televizyon sahipleri bir araya gelsin kendi RTÜK'lerini kursun. Avukatların serbestçe, güçlü şekilde görevini yapabilmesi için bağımsız ve güçlü bir baroya üye olması gerekir. Baroları bölerseniz savunmayı alçaltırsınız. Bu teklif kanunlaşırsa bu tarihe de adalete de ihanettir." değerlendirmesinde bulundu.

Baroların bölünmesiyle meslek etiğinin yok olacağını öne süren Erkek, baroların, tarihi boyunca devlete, idareye karşı vatandaşı koruduğunu anlattı.

Erkek, vatandaşın, mahkemelerde kamu gücünden korkmayacak, kendini serbestçe temsil edecek avukatlar istediğini kaydederek, "Güçlü avukat, güçlü baroyla olur ama iktidarınızın bağımsız, güçlü yapılara karşı sorunu var. Bağımsız yargı, bağımsız baro, bağımsız Merkez Bankası, bağımsız RTÜK, TÜİK istemiyorsunuz. Onun için bağımsızlığı ve özgürlüğü zedeliyorsunuz. Çoklu baro vatandaşa yapılan bir kötülük

olacak. Barolar asla siyaset yapmıyor, barolar insan hakları ve hukukun üstünlüğü mücadelesi yapıyor." diye konuştu.

"Avukat-baro rabitasının tahkim edilmesi amaçlanmaktadır"

AK Parti Grubu adına söz alan Grup Başkanvekili Cahit Özkan, düzenlemeyle ilgili bilgi verdi.

AK Parti ve MHP grupları olarak adım adım, aşama aşama, iğneden ipliğe kılı kırk yarararak hazırlanan teklifin kamuoyunun önüne getirildiğini ifade eden Özkan, "Hakimiyet, egemenlik kayıtsız şartsız milletindir; baroların, hukuk derneklerinin, avukatların değildir." dedi.

Özkan, 200'ün üzerinde milletvekilinin TBMM Adalet Komisyonunda teklifle ilgili görüş ve önerilerini paylaştığını; komisyonun içtüzük ve anayasa aykırılık iddialarını değerlendirdiğini ve kanun teklifini kabul ettiğini anımsattı. Özkan, şunları kaydetti:

"130 bin avukat var. Artan avukat sayısı İstanbul, Ankara ve İzmir'de yoğunlaşmış. Artan avukat sayısı barolarla üyelerinin ilişkisinin kopmasına neden olmuş. Meslek içi eğitimde yetersizlikle karşı karşıya kalmışlar. Barolar, yasada ve anayasadaki görevlerini yerine getirememektedir. Düzenlemeyle büyükşehirlerde avukat-baro rabitasının tahkim edilmesi amaçlanmaktadır.

Derin ve paralel yapılar her zaman demokrasiden, çoğulculuktan, temsilden korkar. Bu noktada katılımcılığın, çoğulculuğun, demokratik temsilin önünü açıyoruz. Bu teklifin FETÖ projesi olduğu içi boş bir iddiadır. Bizim hayalimiz bu ülkede çoğulcu, katılımcı, demokratik temsille meslek odası yapılanmalarıdır. Bu ülkenin birliğini, beraberliğini, kardeşliğini sağlamaktır."

Kamu kurumlarında üst düzey atamalar

Resmi Gazete'nin bugünkü sayısında, SGK, BOTAŞ, ÇAYKUR, ve TPAO gibi birçok önemli kamu kurumunda üst düzey atama kararları yer alıyor.

Resmi Gazete'nin bugünkü sayısında yer alan Cumhurbaşkanlığı atama kararlarına göre, Boru Hatları ile Petrol Taşıma AŞ (BOTAŞ) Yönetim Kurulu Üyeliğine Mehmet Ali Kaya, Türkiye Petrolleri AO (TPAO) Yönetim Kurulu Üyeliğine de Abdullah Bayazıt atandı.

Kararlar kapsamında; Elektrik Üretim AŞ (EÜAŞ) Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Üyesi Gökhan Karasu görevden alınarak Yönetim Kurulu Üyeliğine İlyas Tufan getirildi. Eti Maden İşletmeleri Yönetim Kurulu Üyeliğine Soner Korkmaz, Türkiye Taşkömürü Kurumu (TKK) Yönetim Kurulu Üyeliğine Muhammet Hüseyin Bilgiçoğlu, Türkiye Elektromekanik Sanayi AŞ (TEMSAN) Yönetim Kurulu Üyeliğine Hakkı Karataş atandı.

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Yönetim Kurulu Üyesi Murat Cangül görevden alınarak yerine Yönetim Kurulu Üyesi Celalettin Sıvacı'nın görevlendirildiği atama kararlarına göre ayrıca, Devlet Malzeme Ofisi (DMO) Yönetim Kurulu Üyeliğine Uğur Sancarbaba, Çay İşletmeleri (ÇAYKUR) Yönetim Kurulu Üyeliğine Halil İbrahim Azal, Türk Patent ve Marka Kurumu (TÜRKPATENT) Yönetim Kurulu Üyeliğine de Faruk Çakmak getirildi.

ABD'den Türkiye'ye karşı hamle: Kıbrıs'ın güneyinde Rum askerleri eğitecek

İYİ Parti Güvenlik Politikaları Başkanı Aytun Çıray, ABD'nin Kıbrıs'ın güneyinde askeri eğitim desteği vereceğini açıklamasına tepki gösterdi. Çıray, "AKP'nin, Annan Plânı ile dış politikada yaptığı yığınak hatası zarar vermeye devam ediyor." dedi.

ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo, Kıbrıs'ın güneyini Uluslararası Askeri Eğitim ve Talim (IMET) programına dahil ettiklerini duyurdu.

Pompeo, "**ABD Dışişleri Bakanlığı, Kıbrıs'a uluslararası askeri eğitim vermeyi ve öğretim fonu sağlamayı planlıyor. Bu adım, Doğu Akdeniz'de istikrarı sağlama adına anahtar bölgesel ortaklarla ilişkileri geliştirme çabalarımızın bir parçasıdır.**" ifadelerini kullandı.

Söz konusu karara Twitter hesabı üzerinden tepki gösteren İYİ Parti Milli Güvenlik Politikaları Başkanı ve İzmir Milletvekili Aytun Çıray, "**AKP'nin, Annan Plânı ile dış politikada yaptığı yığınak hatası zarar vermeye devam ediyor. Doğu Akdeniz'de NATO müttefikleri ABD'den ilginç bir hamle geldi. ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo, Güney Kıbrıs Rum yönetimine askeri eğitim desteği verileceğini açıkladı.**" ifadelerini kullandı.

Aytun Çıray
@TCAytunCiray

AKP'nin, Annan Plânı ile dış politikada yaptığı yığınak hatası zarar vermeye devam ediyor.
Doğu Akdeniz'de NATO müttefikleri ABD'den ilginç bir hamle geldi.
ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo, Güney Kıbrıs Rum yönetimine askeri eğitim desteği verileceğini açıkladı.

KKTC'DEN DEPKİ

KKTC Cumhurbaşkanlığı'ndan yapılan açıklamada, Doğu Akdeniz'de yükselen gerilime işaret edilerek "**Tüm ilgili tarafların müdahil olduğu kapsamlı bir diyalog ve iş birliği yerine, ABD ile GKRY arasında ikili olarak askeri faaliyetlerin ve programların artırılmasıyla bölgesel istikrara nasıl fayda sağlanacağı anlaşılır değildir.**" ifadeleri kullanıldı.

Alaattin AKTAŞ

09 Temmuz 2020

Yabancı yatırımcı niye gelmiyor?

Yüzer gezer nitelikteki portföy yatırımlarını bile çekemiyorken doğrudan yatırım beklemek biraz hayalcilik oluyor. Ama bizi kurtaracak olan bu tür yatırımlar.

İstediğimiz kadar teşvik verelim, doğrudan yatırımların Türkiye'ye pek sıcak bakmadığı bir gerçek. Niye mi, bir profesyonele kulak verelim...

Dün başladığımız konuya, doğrudan yatırımları da katarak devam edelim.

Dünkü yazımızda Hazine'nin borçlanma senetlerinde yabancı payının şimdiye kadar görülmedik düzeye gerilediğine işaret etmiştik. Hazine kağıtlarının artık yalnızca yüzde 4.3'ü yabancıların elinde. Bir ara yabancı payı yüzde 23'ü geçmişti, 2017 sonundaki pay da yüzde 19'un üstündeydi.

Ne oldu da iki buçuk yılı bile bulmayan bir sürede yüzde 19'dan yüzde 4'lere geriledik?

Ne oldu da yabancılar yılın ilk beş ayında tam 40 milyar liralık iç borçlanma senedini satarak çıkmayı tercih etti?

Temel sorun gelip güvende ya da güvensizlikte düğümleniyor. Biz istediğimiz kadar aksini söyleyelim; ekonomimiz demek ki yabancıya güven vermiyor.

Yabancı yatırımcı üç beş yıl önce nasıl ki Türkiye'nin kara kaşı kara gözü için yatırım yapmamışsa, bize iyilik olsun diye yatırım yapmamışsa, şimdi de gözümüzün üstünde kaşımız var diye gitmiyor.

O zaman para kazanabileceğini görmüş ve gelmişti, belli ki şimdi riski daha fazla buluyor ki gelmiyor.

Üstelik bu yatırımcılar, işler biraz ters giderse ellerindeki kağıtları satıp bir miktar zararı da göze alabilecek yatırımcı kitlesi. Bunlar bir anlamda yüzer gezer yatırımcı. Keşke bu yatırımcılara ve bunların dövizine ihtiyaç duymasak ama gerçekler ortada.

Bizim gelmediği için hayıflanmamız, hele hele çıktığı zaman “Niye gidiyorlar” diye sebep aramamız gereken aslında doğrudan yatırımlar. Bu yatırımları yapanlar öyle rüzgar biraz sert esince “Ben gidiyorum” diyebilecek türde yatırımcılar değil ki.

Yatırım yok, tersine çıkış var

Doğrudan yatırımlar kalıcı. Hele hele sıfırdan doğrudan yatırım yeni üretim demek, yeni istihdam demek, yeni vergi demek. Ama son yıllarda doğrudan yatırım pek gelmiyor. Hatta tam tersine bir hareket var.

Bazı bankalardan çıkış yaşandığını biliyoruz. Yabancı ortaklar Türkiye’yi terk ediyor.

Alman otomotiv devi Volkswagen Manisa’da fabrika kurmaktan vazgeçti. Bir milyar euronun üstünde bir yatırım söz konusu olacak, 3-4 bin kişilik istihdam yaratılacaktı. Olmadı. Biraz düşünelim ya niye olmadı.

“Gelmiyorlar, çünkü...”

Köşemizde daha önce de yer verdiğimiz bir okur mektubu var. Aslında bu tür mektuplar hiç eskimez. Bugünkü duruma da çok uygun olan bu mektubu özetleyip yeniden aktaralım:

“Türkiye’ye niye doğrudan yabancı yatırım yapılmadığının en önemli nedeni bağımsız ve hızlı yargının olmamasıdır. Biz nasıl başka bir ülkede iş yapacakken hukuk güvensiz ise her an ‘Ceketimizi alıp gidebileceğimiz’ işlere bakıyorsak, yabancı da bize öyle bakıyor.

Bir örnek vermek isterim. Yıllar önce boru fabrikatörü bir dostum Orta Asya’daki bir Türk cumhuriyetindeki güçlü bir gruptan birlikte iş yapma önerisi aldığını söyledi ve son kez benden de bir inceleme yapmamı istedi. Başkente indim, Türklere vize bile yokken, yeşil pasaportlu olan bana zorluk çıkardılar. Gümrükten çıkmam gecikti. Bunun üstüne oradaki müstakbel ortaklar gelip beni en içeriden dışarı çıkardılar. Güçlerini görmüş oldum.

Yatırımın yapılacağı ildeki vali ile de buluşma ayarladılar. Araştırmamda nitelikli borumuza talep olacağını da gördüm. Yani her şey iyi gibiydi...

Dönüşte görüşümü merak eden arkadaşşıma şu soruyu sordum:

‘Diyelim ki yatırımı yaptık; çok iyi satış yapıyoruz. Bizim ortaklar bir gün kapıdaki bekçiye bizi içeri sokmamasını söylese ne yaparız?’

O an yatırımdan vazgeçtik.

Aynı durum bugün Türkiye'de geçerli. Diyelim çok sofistike bir ithal ürün Türkiye'de yok satıyor. Üreticisini ikna ettik, gelip bizimle yatırım yaptılar. Biz her şey iyi giderken adamı kapıdan sokmayabilir miyiz ya da bir bahane uydurup hisselerine tedbir veya el koyabilir miyiz?

Böyle bir adımı dünya devi şirketlere karşı yapamazsınız, hemen devlet başkanı düzeyinde devreye girerler. Ama küçük ve orta boyda tüm yabancılar çok kolay hedef olabilir.

Dikkat ederseniz daha kayyımdan, tutuklamalardan söz etmedim bile...

Bu gerçeği yabancılar bilmiyor mu; ticaret ataşeleri sürekli bilgilendiriyor onları.

İşte bu yüzden dünyanın teşvikini de verseniz doğrudan yatırım çekmeniz pek mümkün olmaz."

Abdulkadir Selvi

aselvi@hurriyet.com.tr

Danıştay Ayasofya kararını verdi mi?

9 Temmuz 2020

Sosyal medyada Danıştay 10. Dairesi'nin Ayasofya'nın cami olarak ibadete açılması yönünde karar verdiği haberleri dolaştı.

Değerli hukukçulardan oluşan Danıştay 10. Daire'nin usul ve esasa ilişkin bir hata yapmamak için kılı kırk yardığı anlaşılıyor, doğru olan da bu. Verecekleri kararın hukuki temellerinin sağlam olmasına özen gösteriyorlar. Çünkü bu karar aynı zamanda tarihe mal olacak.

Ayasofya konusunda siyasi konjonktür müsait. Kamuoyu ise tarihi bir hatanın düzeltilmesini bekliyor. Bu aşamada "Ayasofya siyasete açılıyor" şeklindeki yaklaşımları da yanlış buluyorum. Tam aksine, Ayasofya cami olarak ibadete açılırsa, işte o zaman siyasete kapatılmış olacak. Çünkü Ayasofya 24 Kasım 1934 tarihinde müzeye dönüştürüldüğü günden bu yana zaten siyasete açılmıştı. 1950'den bu yana seçim meydanlarında "Ayasofya'nın zincirleri kırılacak" sloganları eksik olmadı. Çünkü o karar milletin vicdanına sığmadı. Ayasofya, Fatih Sultan Mehmet'in vasiyetine uygun olarak ibadete açıldığı zaman, siyasi bir koz olmaktan çıkacak. Çünkü mağduriyet ortadan kalkacak. Hem ayrıca yarın seçim mi var? 2023'te yapılacak olan seçime kadar daha 3 yıl var. Bakalım o zamanın siyasi konjonktür nasıl oluşacak? Seçmen 3 yıl sonra Ayasofya'ya göre mi oy kullanacak?

AYASOFYA CAMİ OLUYOR MU?

Sosyal medyada Danıştay'ın 'Ayasofya'nın cami olarak açılmasına karar verdiğine' dair haberler üzerine bir araştırma yaptım. Danıştay'ın kararının 10 Temmuz Cuma günü açıklanması bekleniyor. Ancak Ayasofya'nın cami olarak ibadete açılması yönünde karar alınmış. Asıl önemli olan nokta buydu. Danıştay 10. Dairesi bu milletin 86 yıldır hasretle beklediği karar verdi. Ayasofya'ya vurulan yasaklar zincirini kaldırdı. Ancak kararın, yazılması ve imzaların tamamlanması sürecinden sonra açıklanması bekleniyor.

Danıştay 10. Daire'nin Ayasofya'nın cami olarak açılması kararını oybirliğiyle aldığı ve kararın 10 Temmuz Cuma günü açıklanacağı söyleniyor. Ayasofya mücadelesinde yarın tarihi bir gün.

ALİ BABACAN'A 15 TEMMUZ SORUSU

ALİ Babacan, partisinin açılışını yaptıktan sonra Ruşen Çakır'la yaptığı söyleşide darbe literatürüne bir katkı yaptı. 17-25 Aralık için "O günkü iktidara karşı minik bir darbe girişimiydi" diyor. Demokrasi tarihimiz aynı zamanda darbeler tarihi olduğu için bizde birçok darbe çeşidi var. Askeri darbeden FETÖ darbesine, postmodern darbe girişiminden muhtıraya kadar seç beğen al.

Bizde isimleri çeşitli ama darbelerin ortak bir özellikleri vardır. Hepsi de Amerikan patentlidir. Talat Aydemir, Amerika'nın desteğini almadan darbe yapmaya kalkışınca sonu darağacı olmuştu.

17-25 Aralık'ı "minik darbe girişimi" olarak niteleyen Ali Babacan yakında 15 Temmuz için de "kontrollü darbe" derse şaşırtıcı olmaz.

Söz konusu 15 Temmuz olunca, ben asıl Ali Babacan'ın 15 Temmuz'da nerede olduğunu merak ediyorum. Babacan, NTV'de katıldığı bir programda bu yöndeki soruya "Ben o hafta sonu yurtdışındaydım. Saat farkı da vardı, yedi saat" diyor. "Amerika'daydım" diyemiyor. 15 Temmuz gecesi darbenin merkezi olan ABD'de olmasını izah edecek bir gerekçesi vardır elbette ki.

Babacan, 15 Temmuz gecesi darbeye karşı tek bir tweet atmamasını da "Hem haber almakta hem de olayları anlamakta bayağı güçlük çektik" diye izah ediyor. Tabii darbe bastırılıp darbeciler ellerini başlarının üstüne koyarak tek tek teslim alındıktan sonra. Bir imada bulunmuyorum. Ama Ali Babacan'ın 15 Temmuz gecesi, darbenin planlandığı Amerika'da bulunmasının da izaha muhtaç olduğunu söylüyorum.

EŞÇİNSELLİĞİ DEĞİL, DİYANET'İ SUÇLAMAK

Ali Babacan siyasete bir atıldı, pir atıldı. Gazeteci Ruşen Çakır, bir eşçinselin "ABD'de kendimi özgür hissediyorum. Türkiye'ye gelirim kendimi özgür hissedebilecek miyim" diye sorduğunu iletiyor. Ali Babacan buna nasıl yanıt veriyor dersiniz? Devletin görevinin herkesin güvenliğini sağlamak olduğunu söylersin, özgürlüklerden yana olduğunu ifade edersen, peki Babacan ne yapıyor?

Eşçinselleri değil, Diyanet'i hedef alıyor. "Bu konu ramazanın ilk cuma hutbesinde ortaya atılan bir konudur. Niye o gün? Dini hassasiyetlerin yüksek olduğu bir günde bu konu ele alınmıştır. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın da siyasetin etkisinde kalmaması lazımdır" diyor.

Başta Kuran-ı Kerim olmak üzere İncil'den Tevrat'a kadar bütün kutsal kitaplarda, İslamiyet'ten, Hıristiyanlık'tan, Museviliğe kadar bütün ilahi dinler eşçinselliği lanetliyor. Diyanet İşleri Başkanı ne diyecekti, ramazanın ilk cumasında eşçinselliği

teşvik mi edecekti? Diyanet İşleri başkanlarının görevi dinin haram kıldıklarını anlatıp helal kıldıklarını teşvik etmektir. Ali Babacan bunu benden iyi bilir. Çünkü Türkiye’de ilk başörtüsü mücadelesini başlatan Hatice Babacan, halasıdır. Babacan’ın ailesi temiz bir ailedir. Üç beş oy uğruna değer mi Ali Bey?

MECLİS’TEKİ GÖRÜŞMELER GERGİN BAŞLADI

Barolarla ilgili yasanın görüşmeleri HDP’lilerin protestoları nedeniyle gergin bir ortamda başladı. CHP Grup Başkanvekili Engin Özkoç’un “Gece gündüz burada olacağız. Direnmeye devam edeceğiz” sözlerinden zorlu bir sürecin yaşanacağı anlaşılıyor. Ziyaretçi yasağı olmasına rağmen Meclis Başkanlığı, baro başkanlarının görüşmeleri izlemesi kararını aldı. Ancak Adalet Komisyonu’ndaki görüşmeler sırasında üç baro başkanı davet edilmesine rağmen katılmadılar. İstanbul Barosu başından beri diyalogu değil, kriz üzerinden siyaset yapmayı tercih ediyor. Buna rağmen Meclis bahçesinin duvarının dibinde bekleyen baro başkanlarının görüntüsü şık olmadı.

Barolarla ilgili tartışmanın iki ayağı var.

- 1- Çoklu baro.
- 2- Temsilde adalet.

Barolar Birliği’nin seçiminde Anadolu barolarının esamesi okunmuyordu. İstanbul dükalığı yaşıyordu. Şimdi Anadolu baroları da ilk kez söz sahibi olacak.

Piyasada kırılganlık daha da arttı

Esfender KORKMAZ

09 Temmuz 2020

TÜİK, Haziran ayı finansal yatırım araçlarının aylık ve yıllık nominal ve reel getiri oranlarını açıkladı. Gerek yıllar itibariyle ve gerekse de finansal yatırım araçlarının reel getiri oranları arasında yüksek farklar var.

BİST 100 endeksinin yıllık nominal getiri oranı geçen sene Haziran ayında yüzde eksi 21,91 iken , bu sene haziran ayında yüzde 19,23 oldu. Arada nominal olarak 41,14 yüzdelerlik puan fark var.

BİST 100 endeksinin reel getirisi de, geçen sene eksi 15,62 iken bu yıl 5,87 oldu. Reel getiriler arasında da 21,49 puan fark var. Bu sonuçlar son iki seneye mahsus değil. Geçmiş yıllarda da aynı tablo vardı. Ancak fark arttı ve bu demektir ki sermaye piyasasında aşırı spekülasyon var. Kırılganlık yüksektir.

Borsanın yükselmesi bundan sonra aynı hızla devam etmez.

Merkezi Kayıt Kuruluşu verilerine göre, Borsa'da Ocak ayında 32,3 milyar dolarla yüzde 65 olan yabancı payı, 26 Haziranda 24,4 milyar dolar ve yüzde 49,8'e geriledi.

Borsa İstanbul, ayrıca 6 yabancı kuruluş için 1 ila 3 ay "açığa satış yasağı" tedbiri uygulanacağını duyurdu.

Açığa satış tedbiri uygulanacak yatırımcılar ve tedbir süreleri şöyle:

* **Barclays Capital Securities Limited'a 3 ay,**

* **Credit Suisse Securities Europe Limited'e 3 ay,**

* **Merrill Lynch International'a 3 ay,**

* **Goldman Sachs International'a 1 ay,**

* **J.P.Morgan Securities Plc'e 1 ay,**

* **Wood And Company Financial Services As'a 1 ay** ceza verildi.

HAZİRAN AYI TÜFE'YE GÖRE FİNANSAL YATIRIM ARAÇLARI REEL GETİRİ ORANI		
FİNANSAL YATIRIM ARACI	2019	2020
MEVDUAT FAİZİ (BRÜT)	-0,92	7,97
BİST 100	-15,62	5,87
DOLAR	8,30	4,16
EURO	4,74	3,81
ALTIN (KÜLÇE)	15,82	32,43
TÜFE	15,72	12,62

Mevduat faizi reel getirisi 2019 Haziran ayında eksi iken bu sene Haziran ayında yüzde 7,97 oldu. Bunun nedeni bir yıl önce faizlerin yüksek olmasıydı. Bu gün ise mevduat faizi yüzde 8-9 dolayında ve enflasyonda yüzde 12,66'dır. Yani değişmezse mevduat faizi reel getirisi yeniden eksiye dönecektir.

Son bir yılda dolar yüzde 4,16, Euro yüzde 3,81 reel getiri sağladı. Dolar Euro'ya karşı değer kazandı. 2019 Haziran ayında Euro/Dolar kuru 1,1383 iken, 2020 Haziran sonunda 1,1211 oldu.

Kur sorunu için risk oluşturan faktörler şöyledir;

- * Yabancı sermayenin çıkması ve yeni sermaye girişlerinin azalması;
- * Merkez Bankası rezervlerinin azalması; "Kredi derecelendirme kuruluşu Fitch, TCMB 'nin Haziran ayında takas hariç net döviz rezervinin eksi 27 milyara indiğini belirtti."
- * Türkiye'nin beş yıllık tahvillerinde kredi risk primini gösteren, CDS oranlarının yüksek olması. (Dün 477 baz puan idi.) Bu nedenle dış borçların pahalı çevrilmesi veya zorlanmamız.

Altın, Haziran ayında en yüksek getiriyi sağladı. Altın fiyatları son bir yılda nominal olarak yüzde 49,14 ve reel olarak ta yüzde 32,43 oranında arttı. Altının artmasının en önemli nedeni Dünyada dolara olan güven kaybıdır.

Sonuç; piyasada aşırı kırılganlığı önlemenin ön şartı, demokrasi ve hukukun üstünlüğünde etkili adımlar atmamızdan geçer.

Servet YILDIRIM

09 Temmuz 2020

AB'nin derdi bizi de geriyor

Bizi bizim kadar ilgilendiren bir diğerk önemli ekonomik gelişme Avrupa ekonomisinin durumudur. İhracatımızın yarısının pazarı, turizm gelirlerinin yüzde 40'ının kaynağı Avrupa Birliğı ülkeleridir. Aynı şekilde Türkiye'ye gelen doğrudan yabancı yatırımların yüzde 60'ından fazlasının sahibi Avrupalı yatırımcılardır. Bu nedenle 445 milyonluk dev AB pazarının daralması onların sorunu olduğu kadar bizim de sorunumuzdur. Maalesef Avrupa Birliğı ekonomisinden olumlu haberler gelmiyor. Avrupa Komisyonu, 27 üyeli AB ekonomisinin bu yıl ortalama yüzde 8.3 daralmasını bekliyor. Bu hafta açıklanan bu tahmin mayıstaki bir önceki tahminden 0.9 puan daha kötümser. Oysa karantina önlemlerinin gevşetilmesi ile görünümün biraz daha iyileşmesi bekleniyordu ama öyle olmadı. Avrupa ekonomilerine dair beklentiler son birkaç ayda iyice bozuldu. Özellikle İtalya, İspanya ve Fransa gibi ekonomisi turizm ve hizmet gelirlerine bağılı bazı ülkelerde daralma çift haneli boyuta ulaşacak. Almanya gibi turizme değil de imalat sanayine dayalı olan ekonomilerde ise daralma daha sınırlı kalsa da uzun yıllardır görülmedik ölçüde sert olacak. Mesela ana pazarımız Almanya'nın yüzde 6.3 daralması bekleniyor.

Avrupa Birliğı bizim en büyük ve en istikrarlı pazarımız. Bazı Ortadoğı ve Afrika pazarları gibi iniş-çıkışlı bir pazar değil. Üstelik oldukça dengeli bir ticaretimiz var. Hatta bazı Avrupa ülkelerine sattığımız aldıklarımızdan daha fazla. Çin ya da Rusya ile olduğu gibi büyük ticaret açıkları verdiğimiz bir ilişki değil bu. AB ile 2005'ten bu yana üyelik müzakereleri ve 1995'ten bu yana gümrük birliğı içindeyiz. Bu sürede ticaret hacmimizi defalarca katladık. Sanayimiz ciddi rekabet gücü kazandı. Bu nedenle Avrupa ekonomilerinin güçlü ve sağlıklı olması bizim ekonomimizin de sağlığı açısından önemli bir unsurdur. Anadolu'daki irili ufaklı birçok firma üretimlerinin önemli bölümünü Avrupalı firmalar için yaparlar. Avrupa ekonomisi büyüdükçe, Avrupalının alım gücü arttıkça Anadolu'daki işletmeler de üretimi ve istihdamı sürdürebilecekler.

Avrupa toparlar mı? 2021'de önceki yıllara göre daha hızlı büyüyen bir AB görebiliriz. Komisyonun 2021 büyüme tahmini yüzde 5.8. Bu yılın kayıplarını telafi edecek boyutta olmasa da fena bir oran değil. Avrupa hükümetleri ve merkez bankası trilyonlarca Euro'luk destek paketleri uygulamaya koydular. Halen de 750 milyar

09.07.2020

Euro'luk yeni bir paket üzerinde çalışıyorlar. Eğer bu paketler olmasaydı, çok daha dramatik bir tablo ile karşı karşıya kalmış olacaktık. Şu anda yüzde 7 dolayında olan ortalama işsizlik daha da yükselebilirdi. İşsizlik sorunu bazı ülkeler için özellikle sosyal durumu tehdit edici boyuta gelmiş bulunuyor. Mesela İspanya'da genç nüfus işsizliği yüzde 30'un ve İtalya ile Fransa'da yüzde 20'nin üzerinde seyrediyor. İsveç'te bile nisan ayında yüzde 25 görüldü. Bu boyutta işsizlik bu ülkelerde yabancı düşmanlığının artması, ırkçı ve aşırı sağcı hareketlerin güç kazanmasına yol açabilir. Yaklaşık 5 milyon vatandaşı AB ülkelerinde yaşayan bir ülke olarak bu konuda oldukça hassasız. Bu ülkelerde aşırı sağ hareketlerin destek bulması Türkiye için her zaman olumsuz sonuçlar doğurmuştur.